

УДК 338.48 (477)

Ю.О. ЮХНОВСЬКА*

*К.е.н., доцент, докторант каф. «Фінанси та економічна безпека», Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна 2, м. Дніпро, Україна, 49010, тел. +38 050 597 10 09, ел. пошта: yuhnovskaj@gmail.com

СУЧАСНИЙ СТАН ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Мета. Проаналізувати сучасний стан, перспективи розвитку та недоліки транспортної інфраструктури туристичної галузі України і перспективні напрямки розвитку компонентів транспортної інфраструктури туристичної сфери України. **Методика.** Для вирішення поставленої мети у роботі використано такі методи дослідження: монографічний (при вивченні стану транспортної інфраструктури в Україні), порівняння (при оцінці перевезених пасажирів за видами транспорту в Україні). Системний аналіз дозволив надати характеристику основних проблем транспортної інфраструктури туристичної галузі України. Також був використаний діалектичний підхід до вивчення явищ і процесів транспортної інфраструктури туристичної галузі. **Результати.** У роботі досліджено сучасний стан транспортної інфраструктури туристичної галузі України, а також проблеми та перспективи розвитку туристичної транспортної інфраструктури та запропоновані шляхи вирішення конкретних завдань для зміцнення позицій України на світовому ринку всієї транспортної інфраструктури України. **Наукова новизна.** Запропоновані напрями удосконалення в сфері організації транспортних послуг для досягнення синергетичного ефекту в системі транспортної інфраструктури туристичної галузі, які на відміну від існуючих базуються на економічних результатах господарської діяльності транспортних компаній України, які потребують значних інвестицій на відновлення існуючої транспортної інфраструктури, удосконалення організаційних структур управління туристичною сферою та досягнення ретельної координації та узгодженості розкладів відправлення літаків, потягів та інших транспортних засобів, при згаданій організації здачі багажу й контролю за його пересуванням під час всієї подорожі, а також при дотриманні інтегрованих міжнародних стандартів резервування місць й простоті пересадок. **Практична значимість.** Використання наведених пропозицій дозволить керівництву транспортних підприємств приймати науково-обґрунтовані та організаційні рішення щодо розвитку транспортної інфраструктури туристичної сфери України на перспективу та сприятимуть зміцненню туристичного потенціалу України, поліпшити транспортне обслуговування, сприяти соціально-економічному розвитку регіональних територій і водночас відіграти значну роль у подальшому розвитку туризму.

Ключові слова: транспортна інфраструктура; туристична галузь; транспортні послуги; рекреаційні ресурси; сфера туризму; транспортні послуги капіталу

Постановка проблеми

Транспортні послуги – один з основних видів послуг в туризмі. На послуги транспортних перевезень туристів припадає й основна частка в структурі ціни туру. Частка ціни у структурі туру залежить від відстані та строку поїздки туристів та складає (у більшості випадків) від 20 до 60% [1]. Туристичні подорожі здійснюються за допомогою різних видів транспорту.

Важливим складовим елементом туристичної привабливості регіонів є ступінь розвитку транспортної інфраструктури, до якої відноситься розвиток магістралей регіонів та їх стан, міжнародні транспортні коридори, розвиток периферійних магістральних доріг та транспортна доступність популярних рекреаційних ресурсів. Тому необхідне дослідження та ана-

ліз транспортної інфраструктури України та регіонів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідженням проблем та різних аспектів розвитку транспортної інфраструктури туризму займаються відомі науковці: А.Ю. Александрова, В.І. Нікіфоров, В.М. Кислий, М.Б. Біржаков, О.А. Біловодська, О.М. Олефіренко, О.М. Смоляник, О.О. Любіцева, П.О. Яновський та ін.

Інфраструктуру туризму М.П. Комаров досліджував як матеріально-технічну основу туристичної діяльності різних регіонів [5]. І.М. Школа туристичну інфраструктуру трактує як сукупність штучно створених рекреаційних закладів та супутніх об'єктів, що створені для

загального користування за рахунок державного інвестування [6]. М.Б. Біржаков та В.І. Нікіфоров розглядають різновиди перевезень туристів та перевезення у складі туристичного продукту різних рівнів [1], П.О. Яновський розглядає питання у використанні транспортних засобів з метою туризму [14]. У працях Гудкова В.А., Миротина Л.Б., Вельможиана А.В., Ширяєва С.А. [8] аналізується стан пасажирських автомобільних перевезень.

Формулювання цілей статті

Метою статті є аналіз та характеристика транспортної туристичної інфраструктури в Україні. Визначення переваг та недоліків для оптимального й ефективного перевезення туристів. Розроблення рекомендацій щодо покращення транспортного забезпечення туристів.

Виклад основного матеріалу

На необхідність створення нових засад діяльності транспорту в туристичній галузі, поліпшення конкурентних переваг туристичної сфери в цілому, так і транспортної туристичної інфраструктури зокрема впливає розвиток туристичної галузі України.

Ринкові умови та розвиток туристичної сфери в Україні впливають на конкурентоздатність різних видів транспортних засобів та ускладнює їм функціонування й утримання стабільних позицій на транспортному ринку. Вибір ефективного способу переміщення (виду транспорту) має здійснюватись з урахуванням розвитку та вимог ринку транспорту та умов якісного обслуговування туристів [14].

Відсутність чіткого регулювання та чіткої стратегії розвитку туристичної галузі України взагалі та окремо її регіонів, неефективне використання туристичного потенціалу призведе

до значних проблем в розвитку туристичної галузі. Однією з проблем яка стає на заваді та негативно впливає на розвиток туристичної галузі є недостатньо розвинений транспортний комплекс України, а також система якості обслуговування туристів. Тому важливим є поліпшення якісних послуг транспортного комплексу туристам.

Для задоволення потреб туристів транспортний комплекс України надає послуги із залізничних перевезень, автомобільних, авіаційних, морських та річкових.

Територією України проходять ділянки таких міжнародних транспортних коридорів: критський коридор № 3 (Берлін – Дрезден – Вроцлав – Львів – Київ); критський коридор № 5 (Трієст – Любляна – Будапешт (Братислава) – Львів – Рівне – Сарни – Мінськ); критський коридор № 7 (Дунайський (водний)); критський коридор № 9 (Гельсінкі – Санкт-Петербург – Мінськ (Москва) – Київ – Кишинів (Одеса) – Димитровград – Александрополіс); Балтійське море – Чорне море (Гданськ – Варшава – Ковель – Одеса); Європа – Азія (Франкфурт – Краків – Львів – Дніпропетровськ – Алма-Ата (продовження коридорів № 3 і 5)); ЧЕС (Анкара – Єреван – Тбілісі (Баку) – Ростов-на-Дону – Донецьк – Одеса (Кишинів) – Бухарест (Тирана) – Димитровград (Афіни) – Стамбул); Євроазіатський (Одеса – Тбілісі (Єреван) – Баку – Ашгабат); Північ – Південь (Харків – Полтава – Кіровоград – Одеса) [9].

Транспортна інфраструктура України має відповідати міжнародним вимогам, перевезення мають здійснюватися якісно та відповідати вимогам туристів, а саме швидко, безпечно, надійно, комфортно (табл. 1).

Таблиця 1

Довжина шляхів сполучення (тис. км)

Рік	Експлуатаційна довжина залізничних колій ¹	Експлуатаційна довжина судноплавних шляхів	Довжина автомобільних доріг (у тому числі із твердим покриттям) ²
2013	21604,9	2120,7	169648,5
2014 ³	20948,1	1613,1	163027,6
2015 ³	20954,2	1562,6	163024,2
2016 ³	20951,8	1569,4	163033,0

¹ За даними ПАТ "Укрзалізниця".

² За даними Державного агентства автомобільних доріг України (Укравтодор).

³ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Примітка: складено автором за даними Державної служби статистики України

Саме транспортні перевезення є важливою частиною туристичного потоку іноземних громадян в Україну. Завдяки залученню інвестицій (національних та закордонних) для відновлення, розбудови та поліпшенню туристичної інфраструктури України та її регіонів за напрямками транспортних національних мереж можливо вирішення більшості проблем в туристичній галузі.

На території України діють шість основних залізничних мереж, об'єднаних державним департаментом «Укрзалізниця»: Південно-Західна (управління в Києві), Донецька (Донецьк), Придніпровська (Дніпропетровськ), Південна (Харків), Львівська (Львів), Одеська (Одеса). Україна є транзитним транспортним мостом, що поєднує країни Європи, Азії та Америки. Найбільша мережа залізничних магістралей характерна для Придніпров'я, правобережного лісостепу та західних територій України. Серед внутрішньодержавних залізниць найбільше значення мають лінії Київ – Харків, Київ – Львів, Київ – Одеса, Харків – Севастополь [12].

Туристи які подорожують на відстані від 500 до 1000 км. переважно обирають залізничний транспорт. В основному це направлення до країн, з якими активно ведеться туристичний обмін, а саме: Росія, Білорусь, Балтійські країни, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Румунія, Сербія, Болгарія, Молдова. Для подорожей туристами в країни Східною Європою залізничним транспортом в основному перешкоджає різна ширина залізничної колії в Україні та європейських країнах. На спеціально обладнаних станціях та пунктах перестановки вагонів на євроколію здійснюється перестановка вагонів, але це подовжує час перебування в дорозі, що стає головною причиною обмеження використання залізничного транспорту в туристичній сфері [12].

Морська інфраструктура України є частиною морської інфраструктури Азовсько-Чорноморського басейну, який оточують шість держав. Морська інфраструктура причорноморських держав є частиною міжнародних транспортних коридорів в Азовсько-Чорноморському і Чорноморсько-Каспійському регіонах, тому її розвиток не може здійснюватися без інтеграції в систему міжнародних транспортних коридорів [3].

Україна входить до Паневропейського транспортного коридору № 7 (водного), країнами учасницями є: Австрія, Угорщина, Югославія, Болгарія, Румунія, Молдова,

Україна. У Чорноморському та Азовському басейнах, а також дельті Дунаю працюють 13 морських портів [3].

Україну та країни в Чорноморському регіоні з'єднує розвинені морські лінії та паромні переправи, а саме Іллічівськ-Варна, Іллічівськ-Поті, Одеса-Хайфа. Економічний зв'язки України з іншими країнами підтримується та розвивається завдяки переправам Дунаєм, завдяки виходу України до Північного моря через канал Дунай-Майн-Рейн. Саме ці можливості Україна має використати для розвитку річкового круїзного туризму в Україні.

Основну роль у перевезеннях пасажирів відіграє Дніпровський басейн. По Дніпру та його найбільших притоках – Прип'яті та Десні – здійснюється понад 90 % усіх перевезень річкового транспорту в країні. Найбільші порти на Дніпрі – Київ, Дніпропетровськ і Запоріжжя [13].

Річковий транспорт України, нажаль, не тільки не розвивається, мало використовується та посідає останнє місце в пасажиро перевезеннях країни, але й занепадає.

Головними та найбільшими річковими портами України є Київ, Кременчук, Дніпро, Запоріжжя, Нікополь, Херсон, Ізмаїл, Рені, але тільки дві області країни (Одеська та Київська) здійснюють міжнародні річкові пасажироперевезення.

Однак, проведений аналіз засвідчує, що в Україні, до недоліків водного виду транспорту, слід віднести застарілу матеріально-технічну базу, значний ступінь фізичного та морального зносу суден. Це стримує розвиток даних видів транспорту.

Національна мережа автомобільних доріг загального користування становить 163 033 км. Укрзалізниця є однією з великих залізничних мереж у Європі та сягає близько 20951,8 км, з яких 9 926,4 км (47,4 %) електрифіковані. Найбільшу довжину автодоріг мають Харківська (9571 км), Вінницька (9523 км), Дніпропетровська (9187), Полтавська (8852), Київська (8530 км) та Житомирська (8522 км) області. Найменшу – Чернівецька (2874 км), Закарпатська (3330 км) та Івано-Франківська (4189 км). Найвищою щільністю автодоріг вирізняються Дніпропетровська, Львівська, Івано-Франківська, Київська області [11].

Нажаль, мережа автомобільних доріг не відповідають європейським стандартам по багатьох критеріях: а саме, по швидкості пересування, наявності комплексних пунктів

сервісного обслуговування, технічної та медичної допомоги, оснащеності телекомунікаційними засобами [2].

Невід'ємною умовою забезпечення нормального функціонування транспортної інфраструктури та підвищення попиту пасажирських перевезень в Україні є стабільна робота авіаційного транспорту.

В Україні авіаперевезення пасажирів здійснюють транспортні засоби Державної національної авіакомпанії «Авіалінії України», а також низка інших авіакомпаній — «Аеросвіт», «Міжнародні Авіалінії України», «Українсько-94 середземноморські авіалінії», «Авіаційна компанія «Роза Вітрів», «Авіалінії Візз Ейр Україна», «Київські авіалінії» [4].

Наявна диференційована мережа прямих та транзитних авіаційних сполучень. Авіаційний транзит через Україну переважно забезпечується вузловим аеропортом "Бориспіль"[4].

Розвиток транспортної інфраструктури туристичної галузі має стати активним і ефективним засобом вдосконалення сфери тури-

зму для формування економічного зростання країни.

Аналіз показує, що в Україні є великий потенціал, як у важливого транспортного зв'язку між сходом та заходом. Економічний ріст також очікується з встановленням більш тісних зв'язків з Європою. Спрощення візового режиму та вхід до відкритих повітряних просторів стимулює конкуренцію між авіалініями та зниження вартості подорожі, а також створює більший попит на повітряні перевезення.

Експерти впевнені, що у внутрішнього туризму є перспективи – багато з тих, хто боїться або не може дозволити собі відпочинок за кордоном, готові переорієнтуватися на вітчизняні курорти. Цілком можливо, що саме так воно і буде [10].

Всі види транспорту (табл. 2) та усі ланки транспортного процесу в їх взаємодії на національному, міжнародному, міжконтинентальному та глобальному рівнях складають світову транспортну інфраструктуру.

Таблиця 2

**Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту
за 2013-2017 рр. [15; 16]**

Вид транспорту	2013р.	2014р. ¹	2015р. ¹	2016р. ¹	2017р. ¹
Залізничний ^{2,3}	425,2	389,3	389,8	389,0	165,0
Морський	6642,0	29,4	25,5	30,3	28,6
Річковий	631,1	565,1	550,8	448,5	562,9
Автомобільний (автотобуси) ²	3343,7	2913,3	2250,3	2024,9	2019
Авіаційний ⁴	8107,2	6473,3	6302,7	8277,9	10555,6

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

² За оперативними даними ПАТ "Укрзалізниця".

³ З урахуванням перевезень міською електричкою.

⁴ За оперативними даними Міністерства інфраструктури України

За статистичними даними основні економічні показники українських авіаційних підприємств у 2017 році значно зросли, кількість перевезених пасажирів збільшилась у 2017 році порівняно з 2016 роком на 27,5 відсотка та склала 10555,6 тис. чоловік. Пасажиропотоки через аеропорти України зросли на 27,6 відсотка та становили 16498,9 тис. чоловік. [7]

Український ринок пасажирських авіаперевезень за період 2016-2017 рр. демонстрував високі темпи зростання. У 2016 році від-

бувалось відновлення ринку після спаду, що мав місце у 2014-2015 роках. Якщо за підсумками 2016 року обсяги пасажирських перевезень вітчизняних авіакомпаній перевищили показник «до кризового» 2013 року на 2,1 відсотка, то за 2017 рік – вже на 30,1 відсотка.

За статистичними даними у 2017 році авіакомпанії «Міжнародні авіалінії України», такими як «Роза вітрів», «Азур Ейр Україна», «Атласджет Україна» та «Браво» здійснили близько 93 % загальних обсягів пасажирських перевезень.

Високі темпи приросту пасажиропотоків зафіксовано в провідних аеропортах: «Київ (Жуляни)» (64,2 відсотка), «Львів» (46,3 відсотка), «Харків» (34,7 відсотка), «Запоріжжя» (26,5 відсотка), «Одеса» (18,8 відсотка), а також в регіональних аеропортах, зокрема «Кривий Ріг» (в 3,7 раза), «Чернівці» (в 3,5 раза), «Вінниця» (78,6 відсотка) та «Херсон» (64,7 відсотка). Серед провідних аеропортів лише в аеропорту «Дніпропетровськ» мало

місце скорочення пасажиропотоку (на 2,8 відсотка). [7]

У січні–квітні 2018р. усіма видами транспортних перевезень виконано пасажирооборот в обсязі 30,8 млрд.пас.км, що становить 103,4% від обсягу січня–квітня 2017р. Послугами пасажирського транспорту скористалося 1510,8 млн пасажирів, або 98,1% від обсягу січня–квітня 2017р.[7]

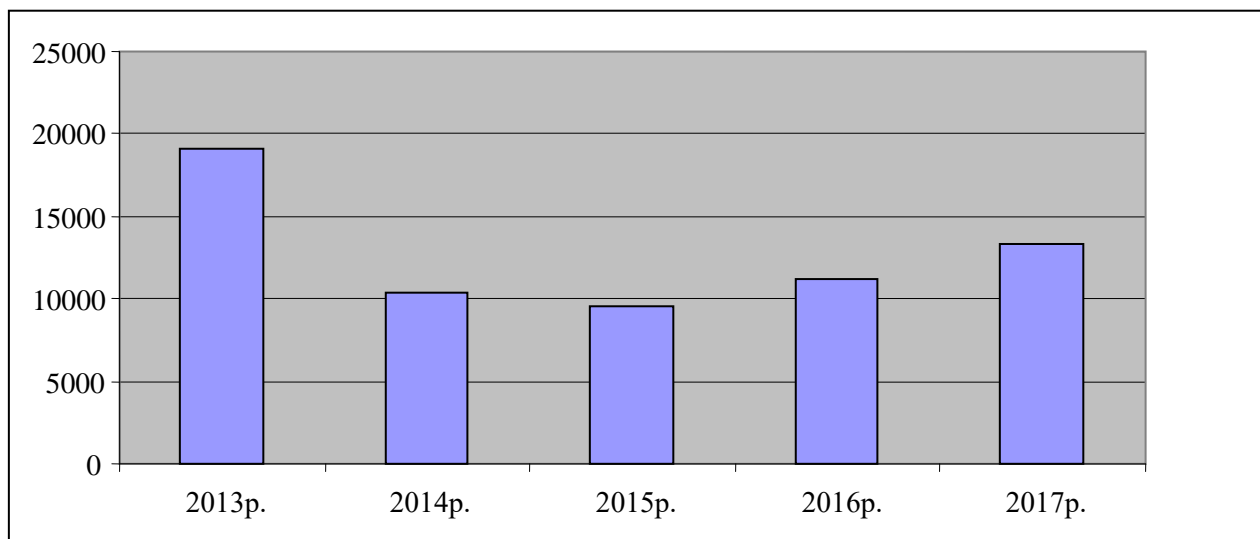

Рис. 1. Динаміка пасажирообороту всіх видів транспорту України за 2013-2017рр.

Негативно на туристичну сферу та транспортну інфраструктуру впливає війна та глибока економічна криза в Україні. Так, російська окупація Криму ускладнює практично будь-які подорожі до півострова.

Державна авіаційна служба України цілком слушно та законно заборонила польоти до Криму. Крім того, заборона транзиту українським авіакомпаніям через повітряний простір РФ значно збільшує витрати авіаперевізників на паливо та розтягує час перебування у рейсі.

Усе це жодним чином не сприяє розвитку вітчизняної транспортної інфраструктури в туристичній галузі.

Також основними проблемами транспортних перевезень туристів України є: низька конкурентоспроможність; неврегульованість питання щодо джерел фінансування; відсутність відповідного законодавства щодо залучення іноземних та вітчизняних приватних інвесторів; недосконалістю нормативно-правового забезпечення транспортного комплексу; недосконалість процесу сертифікації.

Дослідження засвідчує, що можливі три напрямки удосконалення в сфері організації транспортних послуг туристів:

- 1) розширити та застосовувати асортимент якісних послуг до потреб туристів;
- 2) активне формування попиту на послуги транспорту з метою прибуткової реалізації новітніх видів;
- 3) забезпечення в системі організації подорожі взаємодію різних видів транспорту.

Синергетичного ефекту в системі транспортної інфраструктури туристичної галузі можна досягти лише при інтеграції координації та узгодженості розкладів всієї транспортної інфраструктури, а також при дотриманні інтегрованих міжнародних стандартів резервування місць й простоті пересадок. Реалізації цих вимог сприяє підвищенню якості послуг, залученню іноземних інвестицій.

Висновки

Наше дослідження виявило, що Україна має великий транспортний потенціал, який може

сприяти розвитку транспортної мережі, прискоренню інтеграції України в міжнародних економічний простір, а також збільшити потоки в'їзного туризму.

Але, в даний час стан транспортної інфраструктури туристичної галузі України не можна вважати задовільним. Більшість інфраструктурних об'єктів транспорту треба визнати несучасними, занедбаними, не відповідають вимогам якості послуг туристами. Особливо, це стосується залізничного та автомобільного транспорту. Автомобільні мережі не відповідають європейським стандартам щодо багатьох показників. Проблеми на морському, річковому та повітряному видах транспорту пов'язані зі значним фізичним і моральним спрацюванням транспортних засобів. Приведений аналіз різних видів транспорту України, свідчить про наявність великих проблем, їх масштабність, складність у визначальному значення для загального розвитку економіки України та необхідність наразі вирішення цих проблем. Їхня реалізація вимагає великих інвестицій і непростих організаційних рішень.

Для розвитку туризму та транспортної інфраструктури в Україні необхідно вирішити такі основні завдання: впровадити ефективні механізми фінансово-економічного регулюван-

ня розвитку туристичної галузі; визначити шляхи, форми та методи стимулювання розвитку всієї інфраструктури туристичної сфери; створити, з урахуванням соціально-економічних інтересів держави, ефективну модель інвестиційної політики в галузі туризму; удосконалити організаційні структури управління галуззю туризму; забезпечити раціональне використання та відновлення природного та історико-культурного середовища; прийняти екологічні регламенти та затвердити допустимі норми освоєння туристичних ресурсів, розробити механізми їх дій та запровадити в практику управління.

Для зміцнення позицій України на світовому ринку необхідні створення сучасної транспортної інфраструктури та докорінна організаційна перебудова всієї транспортної системи нашої країни.

Це мають бути високо швидкі мережі, які б відповідали міжнародним стандартам та класу, з високою якістю обслуговування, сприяти соціально-економічному розвитку прилеглих територій і водночас відіграти значну роль у подальшому розвитку туризму.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Биржаков М. Б. Индустрия туризма: перевозки / Биржаков Михаил Борисович, Никифоров Валерий Иванович. – СПб.: Изд. третье, переработанное и дополненное. Издательский дом „Герда”, 2007. – 528 с.
2. Державна служба автомобільних доріг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukravtodor.gov.ua>.
3. Збірник матеріалів конференції «Перспективи розвитку морської інфраструктури України в Чорноморсько-Азовському регіоні». – Одеса – 2008, С. 21-26.
4. Карась О. С. Стан і перспективи розвитку пасажирських авіаційних перевезень в Україні / О. С. Карась // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2012. – № 1 – С. 73–80.
5. Комаров М. П. Инфраструктура регионов мира / Комаров М. П.: Учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2000. – 347 с.
6. Менеджмент туристичної індустрії / І. М. Школа [та ін.]: навч. посіб. / за ред. І. М. Школи. – Чернівці: Книги – XXI, 2005. – 596 с.
7. Міністерство інфраструктури України. Режим доступу // mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-v-galuzi-aviatransportu.html.
8. Пассажи́рские автомоби́льные перевозки: учебник для вузов / В.А. Гудков, Л.Б. Миротин, А.В. Вельможин, С.А. Ширияев; под ред. В.А. Гудкова – М.: Горячая линия – Телеком, 2006. – 448 с.
9. Петренко Е. А. Проблема монополизма на железнодорожном транспорте / Е. А. Петренко // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2011. – Вип. 40. – С. 289–295.
10. Состояние и перспективы развития пассажирских авиационных перевозок в Украине. – [Электронный ресурс] – Режим доступа к сайту: <http://otherreferats.allbest.ru/transport/00278550_0.html>.
11. Укравтодор. Державне агентство автомобільних доріг України. Бюлетень доріг 2008 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukravtodor.gov.ua.
12. Укрзалізниця. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uz.gov.ua/index.php?m=info.news&f=Doc.View&p=news_1558.0.news&lng=ru.
13. Укрморрічінспекція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sismit.gov.ua>.

14. Яновський, П.О. Пасажирські перевезення: навч. посібник [Текст] / П.О. Яновський. – Київ.: НАУ, 2008. – 469 с.
15. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
16. Офіційний сайт Укрзалізниці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua>

Ю.А. ЮХНОВСКАЯ*

*К.э.н., доцент, докторант каф. «Финансы и экономическая безопасность», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта им. академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, г. Днепр, Украина, 49010, тел. +38 050 597 10 09 эл. почта yuhnovskaj@gmail.com

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ ТУРИСТИЧЕСКОЙ СФЕРЫ УКРАИНЫ

Цель. Проанализировать современное состояние, перспективы развития и недостатки транспортной инфраструктуры туристической отрасли Украины и перспективные направления развития компонентов транспортной инфраструктуры туристической сферы Украины. **Методика.** Для решения поставленной цели в работе использованы следующие методы исследования: монографический (при изучении состояния транспортной инфраструктуры в Украине), сравнение (при оценке перевезенных пассажиров по видам транспорта в Украине). Системный анализ позволил предоставить характеристику основных проблем транспортной инфраструктуры туристической отрасли Украины. Также был использован диалектический подход к изучению явлений и процессов транспортной инфраструктуры туристической отрасли. **Результаты.** В работе исследовано современное состояние транспортной инфраструктуры туристической отрасли Украины, а также проблемы и перспективы развития туристической инфраструктуры и предложены пути решения конкретных задач для укрепления позиций Украины на мировом рынке всей транспортной инфраструктуры Украины. **Научная новизна.** Предложены направления совершенствования в сфере организации транспортных услуг для достижения синергетического эффекта в системе транспортной инфраструктуры туристической отрасли, в отличие от существующих базирующие на экономических результатах хозяйственной деятельности транспортных компаний Украины, требующих значительных инвестиций на восстановление существующей транспортной инфраструктуры, совершенствование организационных структур управления туристической сферой и достижения тщательной координации и согласованности расписаний отправок самолетов, поездов и других транспортных средств, при слаженной организации сдачи багажа и контроля за его передвижением во время всего путешествия, а также при соблюдении интегрированных международных стандартов резервирования мест и простоте пересадок. **Практическая значимость.** Использование приведенных предложений позволит руководству транспортных предприятий принимать научно обоснованные и организационные решения по развитию транспортной инфраструктуры туристической сферы Украины на перспективу и способствовать укреплению туристического потенциала Украины, улучшить транспортное обслуживание, способствовать социально-экономическому развитию региональных территорий и одновременно играть значительную роль в дальнейшем развитии туризма.

Ключевые слова: транспортная инфраструктура; туристическая отрасль; транспортные услуги; рекреационные ресурсы; сфера туризма; транспортные услуги

Y.O. YUKHNOVSKAYA*

*Candidate of Economic Sciences, Associate professor, doctoral student Department of Finance and Economic Security, The Dnepropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan st. 2, 49010, Dnipro, Ukraine, tel./fax +38 050 597 10 09 e-mail: yuhnovskaj@gmail.com

MODERN STATE OF TRANSPORT INFRASTRUCTURE OF TOURIST DEPARTMENT OF UKRAINE

The purpose. Analyze the state of affairs, development prospects and disadvantages of the transport infrastructure of the tourist industry of Ukraine and the perspective directions of development of components of the transport infrastructure of the tourist sector of Ukraine. **Method.** In order to achieve this goal, the following research methods

have been used in the work: monographic (when studying the state of transport infrastructure in Ukraine), comparison (in assessing transported passengers by type of transport in Ukraine). System analysis allowed to characterize the main problems of the transport infrastructure of the tourist industry of Ukraine. A dialectical approach to studying the phenomena and processes of the transport infrastructure of the tourism industry was also used. **The Results.** In this work the modern state of transport infrastructure of the tourist industry of Ukraine, as well as problems and prospects of development of tourist transport infrastructure is investigated, and ways of solving concrete problems for strengthening of Ukraine's positions on the world market of all transport infrastructure of Ukraine are proposed. **Scientific novelty.** The directions of improvement in the field of transport services organization are proposed to achieve a synergistic effect in the system of transport infrastructure of the tourism industry, which, unlike existing ones, are based on the economic results of the economic activity of transport companies of Ukraine, which require significant investments in the restoration of existing transport infrastructure, improvement of organizational structures of management of the tourism sector and the achievement of careful coordination and coherence of flight schedules, trains and other vehicles, with the co-ordinated organization of baggage and control of its movement throughout the journey, as well as with the observance of the integrated international standards of reservation of seats and ease of transplantation. **The practical significance.** Using the above suggestions will allow the management of transport companies to take scientifically grounded and organizational decisions on the development of transport infrastructure of the tourism sector of Ukraine in the future and will contribute to strengthening the tourist potential of Ukraine, improve transport services, promote the socio-economic development of the adjacent territories and at the same time play a significant role in the further development of tourism.

Key words: transport infrastructure; tourism industry; transport services; recreational resources; tourism sphere; transport services

REFERENCES

1. Birzhakov M. B. (2007) *Industriya turizma: perezovki* [Tourism industry: transportation] Sankt-Peterburg: Izd. trete, pererabotannoe i dopolnennoe. Izdatelskiy dom „Gerda”, 2007. – 528 p. (in Russian)
2. Derzhavna sluzhba avtomobilnykh dorog Ukrainy [The State Road Service of Ukraine] [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukravtdor.gov.ua>. (in Ukrainian)
3. Zbirnyk materialiv konferenciji «Perspektyvy rozvytku morsjkoji infrastruktury Ukrainy v Chornomorsjko-Azovskomu rehioni». (2008) [Collection of materials of the conference "Prospects for the development of the marine infrastructure of Ukraine in the Black Sea-Azov region"] – Odesa – P. 21-26. (in Ukrainian)
4. Karasj O. S. (2012) Stan i perspektyvy rozvytku pasazhyrskjykh aviacijnykh perevezenj v Ukraini [Status and prospects of development of passenger air transportation in Ukraine]. *Visnyk Ternopiljskogho nacionaljnogho ekonomichnogho universytetu*. – no. 1 – P. 73–80. (in Ukrainian)
5. Komarov M. P. (2000) *Infrastruktura regionov mira* [Infrastructure of the regions of the world]. Sankt-Peterburg: Izd-vo Mikhaylova V. A., – 347 p. (in Russian)
6. Shkoly I. M. (2005) *Menedzhment turystychnoji industriji* [Management of the tourism industry] – Chernivci: Knyghy – KhKhI, – 596 p. (in Ukrainian)
7. Ministerstvo infrastruktury Ukrainy. Rezhym dostupu // mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-v-galuzi-aviatransportu.html (in Ukrainian)
8. Gudkov V.A., Mirotin L.B., Velmozhin A.V., Shiryayev S.A. (2006) *Passazhirskie avtomobilnye perezovki: uchebnik dlya vuzov* [Passenger carriage textbook for high schools]. Moscow: Goryachaya liniya. 448 p. (in Russian)
9. Petrenok, Ye. A. (2011) Problema monopolizma na zheleznodorozhnom transporte [The problem of monopoly on rail transport] *Visnyk Dnipropetrovskogho nacionaljnogho universytetu zaliznychogho transportu im. akademika V. Lazarjana*. vol. 40. – P. 289–295. (in Ukrainian)
10. Sostoyanie i perspektyvy razvitiya passazhirskikh aviatsionnykh perezovok v Ukraine. – [Elektronnyj resurs] – Rezhim dostupa k saytu: <http://otherreferats.allbest.ru/transport/00278550_0.html>. [Ssylka deystvitelna na 22.09.2015 g.]. (in Ukrainian)
11. Ukravtdor. Derzhavne aghentstvo avtomobilnykh dorog Ukrainy. (2008) *Bjuletnej dorigh 2008 roku* [Road bulletin of 2008] [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: www.ukravtdor.gov.ua (in Ukrainian)
12. Ukrzaliznycja. [Ukrzaliznytsya.] *Oficijnyj sayt*. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.uz.gov.ua/index.php?m=info.news&f=Doc.View&p=news_1558.0.news&lng=ru (in Ukrainian)
13. Ukrmorrichinspekciya [Ukrmorrichinspektsiya] [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://sismit.gov.ua/> (in Ukrainian)
14. Janovskij, P.O. (2008) *Pasazhyrski perezennja* [Passenger transportation]. – Kyjiv.: NAU, – 469 p. (in Ukrainian)
15. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Official site of the State Statistics Service of Ukraine]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian).

16. Oficijnyj sajt Ukrzaliznyci. [Official site of Ukrzaliznytsia.] [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.uz.gov.ua>. [in Ukrainian].

Надійшла 05.11.2018 р.

Стаття рекомендована до друку д-ром екон. наук, проф. Метеленко Н.Г., д-ром екон. наук, проф. Головковою Л.С.